

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXII. — Izdan in razposlan dne 1. julija 1897.

Vsečina: Št. 152. Dopustilnica za železnico iz Zeltwega v Volšperk in iz Spodnjega Dravburga v Velenje.

152.

Dopustilnica z dne 22. junija 1897. l.

za železnico iz Zeltwega v Volšperk in iz Spodnjega Dravburga v Velenje.

Na podstavi Najvišega pooblastila se mi je v porazumu z vdeleženimi ministrstvi vzdvidelo, državnemu in deželnemu poslancu Konradu Forcher-ju pl. Ainsbaškemu v Št. Petru nad Judenburgom z rudniškim posestnikom Janezom Offner-jem v Volšperku, županom in deželnim poslancem Ernstom Herbertom-Kerchnawe-jem v Volšperku in vladnim svetovavcem Udom Scholzem, generalnim pooblaščencom grofov Hugona, Lazy-ja in Arturja Henckela Donnersmarškega, podeliti po pogojih in načinih, ustanovljenih v nastopnem, po zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238), in pa zakonov z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) in z dne 21. julija 1896. l. (drž. zak. št. 141) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat v nastopnem oznamenjenih železnic, ki jih bo napraviti kot glavni železnici druge vrste, in to:

1. od postaje Zeltweg na državne železnice progi St. Michael—Glandorf čez Weisskirchen, St. Peter—Reichenfels, St. Leonhard in Twimberg (Preblan) k postaji Volšperk na državne železnice progi Spodnji Dravburg—Volšperk, in

2. od postaje Spodnji Dravburg na progi južne železnice Maribor—Franzensfeste čez Slovenji

Gradec, Št. Martin in Mislinje k postaji Velenje na lokalni železnici Celje—Velenje.

§. 1.

Železnicama, ki sta predmet te dopustilnice, se dodeljujejo v členu V. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omenjene ugodnosti.

§. 2.

Za dopuščeni železnici dodeljuje država poroštvo letnega čistega donosa, ki je enak štiriodstotnemu obrestovanju in razdolžni kvoti prednostnega zajma v nominalnem znesku največ 6,400.000 gl. avstrijske vrednote v notah, katerega bo vzprejeti v nabavo novcev in razdolžiti v 76 letih, in to tako, da bo dopolnila primanjkljaj državna uprava, če bi letni čisti donos ne dosegel zneska, za katerega velja poroštvo.

Letni čisti donos, za katerega velja poroštvo, je za dobo od časa, ko se začne obrat, do pretega 76. leta dopustilnega trajanja ustanovljen z največjim zneskom 272.000 gl. avstrijske vrednote.

§. 3.

Od letnega, po §. 2. s poroštvom zagotavljenega čistega donosa je v odplačilo prednostnega zajma, ki se vzprejme, porabiti tisti znesek, ki ga določi državna uprava po razdolžnem črtežu, katerega

odobri ona in po katerem se mora razdolžiti vsa napravna glavica (§. 11.) v času, dokler bo trajalo dopustilo.

Pri tem je prednostni zajem razdolžiti prej kakor delnice.

§. 4.

Doplačilo vsled prevzetega poročstva mora država zadnji čas tri mesece po predložitvi dokumentiranega letnega računa opraviti potem, ko je bil ta račun pregledan.

Erar bo pak za pogojeno obrestovanje in počrtežno razdolžbo zajma ob dogovorjenih rokih dospelosti po meri potrebsčine, izpravljene na podstavi proračuna o donosu, a pridrževaje si obračun na podstavi letnega računa, opravljal delna plačila tudi poprej, ako vložijo koncesionarji dotično prošnjo o pravem času, preden izteče rok.

Ako bi se pokazalo po dokončni ustanovitvi letnega računa, katerega bo predložiti zadnji čas tri mesece po poteku obratnega leta, da so bile naprejščine odmerjene previsoko, morajo koncesionarji precej vrniti presežek, doštevši šest odstotkov obresti.

Doplačilo se mora zahtevati od države zadnji čas v letu dni po preteku dotičnega obratnega leta, ker bi sicer nehala pravica do njega.

§. 5.

Z zneskom, ki ga bo plačevala državna uprava vsled prevzetega poročstva, je ravnati zgolj tako kakor z naprejščino, ki daje obresti po štiri od sto.

Kadar preseže čisti donos železnic zagotovljeno letno vsoto, se mora dotični prebitek takoj odpravljati na državno upravo v povračilo dane naprejščine z obrestmi vred tako dolgo, dokler se ta ne odplača popolnoma.

Pri tem je poplačati dospele obresti, preden se vrnejo naprejščine.

Terjatve države iz takih naprejščin ali obresti, ki še niso bile plačane do časa, ko mine dopustilo ali ko odkupi železnici država, je opravljati iz še ostajajoče imovine podjetbe.

§. 6.

Kake stroške za beležbo efektov na domačih in unanjih borzah, kake kuponske kolkovnine ali pa

davki, ki jih bo podjetbi plačevati po preteku davka prostih let, se smejo postavljati v obratni račun kot razhodek.

To isto velja tudi o upravnem prispevku, katerega bo plačevati za prednostni zajem, in pa o kakih povračilih za davke in pristojbine, ki jih bo dajati posojajočemu finančnemu zavodu.

Za državna doplačila ne bo plačevala podjetba nikake dohodnine.

§. 7.

Gradnjo dopuščenih železnic je začeti prej ko mogoče in jo dokončati najdalje v dveh letih, računeč od današnjega dne. Dodelani železnici je takoj izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po njima obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrše in opremijo železnici, kakor je primerno dopustilo, morajo dati koncesionarji zagotovilo, položivši varščino 20.000 gl. a. v. v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale gorenje dolžnosti po krivdi koncesionarjev, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 8.

Da izdelajo dopuščeni železnici, se dodeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se dodeljuje koncesionarjem tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda narede in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§. 9.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščenih železnic držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, potem dopustilnih pogojev, ki jih postavi ministrstvo za železnice in pa drugačnih ukazil, ki se dado, pa tudi tega, kar velevalo semkaj mereči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa obratni red za železnice z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak.

št. 1 iz l. 1852.) in pa zakoni in ukazi, kateri se morebiti dajo v bodoče.

§. 10.

Gradnja dopuščenih železnic se izvrši po ukazih, ki jih izda ministrstvo za železnice, in to pod neposrednim vodstvom in nadzorom ministrstva za železnice, oziroma organov, ki jih ono odpošlje v to.

Gradnjo in dostavke je oddati po podrobnem projektu in proračunu stroškov, ki se pod primernim vplivom državnih organov sestavi pod neposredno ingerencijo vlade in po pogojih, navadnih pri gradnji državnih železnic.

Dela za gradnjo je oddati ločeno od nabave novcev.

Vrednost dostavke gradiva, odstopov zemljišč in drugih oprav, ki se zagotovijo s prevzetbo osnovnih delnic, je določiti z dogovorom med državo in vdeleženci, in če bi se dogovor ne mogel skleniti, s prostovoljno sodno cenitvijo.

Vozila, šine in drugačne železniške sestavine in pa vsi predmeti za opremo se morajo nabavljati samo in edino iz domačih tvornic.

Izjemo od tega določila sme ministrstvo za železnice v porazumu s trgovinskim ministrstvom dovoliti tedaj, kadar bi se dokazalo, da domače fabrike ne morejo opraviti dotičnih dostavke glede na ceno, kakovost in čas, do katerega jih je izvršiti, po istih pogojih, kakor jih ponujajo unanje fabrike.

§. 11.

Koncesionarjem se priznava pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, narede v izvršitev dopuščene železniške podjetbe posebno delniško družbo, katera stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Koncesionarji imajo pravico, po pogojih, ki jih postavi državna uprava, izdati v nominalnem znesku največ 6,400.000 gl. avstrijske vrednote v notah prednostnih obligacij, katere bo obrestovati s štirimi odstotki in poplačati 76. letih.

Prednostne obligacije, ki se izdajo, je oddati tako, kakor ukaže državna uprava.

Nadalje se daje koncesionarjem pravica, izdati do zneska, kakor ga določi državna uprava,

in po pogojih, ki jih ustanovi ona, prednostnih delnic, katere imajo gledé obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji prednostnim delnicam, preden nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, pri čemer pa ne bodi nobenega doplačila iz doneskov poznejših let, se ne sme odmerjati z več kakor štirimi odstotki.

Znesek resnične in nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem velja to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in opravo železnice in za dobavo vozil z odobrilo državne uprave res uporabljenih in prav izkazanih, in pa razen zneska za dobavo gradivne zaloge in blagajniške dotacije, katerega ustanovi državna uprava, prištevši interkalarni obresti in razdolžbene kvote, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je res bilo kurzne izgube ob dobavi glavnice.

Ako bi bilo po popolni uporabi prve napravne glavnice treba še drugih novih staveb, in ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški došteti napravnim glavnici, če je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Družbena opravila in pa obrazci prednostnih obligacij in delnic, ki se izdajo, potrebujejo odobrila državne uprave.

V pravila delniške družbe, ki se napravi, je vzprejeti določilo, da morajo vsi udje načelnštva (upravnega sveta, ravnateljstva) — v kolikor ne bi državna uprava dovolila v posameznih primerih kake izjeme — biti avstrijski državljani ter prebivati v ozemlju kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

§. 12.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa glede polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določenih, katera bodo veljala vsaki čas pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželno brambo in pa na črno vojsko obeh državnih polovic,

na tirolske deželne strelce in na žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun k orožnim vajam ali priglednim zborom.

Koncesijonarji se zavezujejo, da pristopijo k dogovoru, med avstrijskimi železniškimi družbami sklenjenemu zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov in pa zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, nadalje da pristopijo k vsakikrat veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakikrat veljajoči predpisi za vojaške prevoze po železnicah, in pa vsakikrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobe za koncesijonarje moč in veljavo z dnem, ko se po dopuščeni železnici prične obrat. Predpisi enake vrste, ki se bodo izdali po tem času, ki se pa ne bodo objavili po državnem zakoniku, zadobe za koncesijonarje veljavnost tedaj, kadar se jim bodo uradoma priznanili.

Koncesijonarji so dolžni, oddajaje službe se ozirati po zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 13.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) je slično uporabljati znižane tarifne postavke, ki veljajo za prevažanje vojakov.

§. 14.

Obrat železnic, ki sta predmet te dopustilnice, bo vodila ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, na račun koncesijonarjev država, in koncesijonarji bodo morali upravi državnih železnic povrniti stroške, ki ji zares nastanejo po tem obratovanju in kateri se eventualno ustanové poprek. Način, kako je voditi ta obrat, se vravna z obratno pogodbo, katera se sklene med državno upravo in koncesijonarji.

Pri tem se državni upravi pridržuje, po svojem izprevidu vrejati obrate, ustanavljati tarife za prevažanje oseb in blaga, in pa ustanavljati razredbo blaga in vsa na prevažanje tovorov se nanašajoča postranska določila, kakor tudi ustanavljati dajatve,

ki jih bo železnična podjetba opravljala za javne namene, sosebno na korist poštne uprave in državnega telegrafskega zavoda, oziraje se vsaki krat na obstoječe prometne potrebe in tako dolgo, dokler se bo še zahtevalo državno poroštvo, in dokler še niso povrnjene poroštvene naprejščine, ki jih je dala država.

Po preteku tega časa se morajo koncesijonarji ravnati po ustanovljenih obratnih pogojih, oziroma po dotičnih v obratni pogodbi vkrenjenih določilih.

Vredba tarif za osebe in blago in pa vredba dajatev za javne namene se pridržuje vsakikrat zakonodavstvu, in taki vredbi se morajo podvreči koncesijonarji.

§. 15.

Koncesijonarji imajo dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakikrat dopuščati državni upravi na njeno zahtevo skupno porabo železnic za promet med že obstoječimi železnicami ali takimi, ki se še napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljenih železnicah ali posameznih njih kosih.

§. 16.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset let, računeč od današnjega dne, ter mine po tem roku.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 7. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in o začetku obrata, vsled take krivde koncesijonarjev, katera bi se ne mogla opravičiti po zmislu §. 11. zakona o dopuščanju železnic.

§. 17.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeni železnici, ko bosta dodelani in v obrat oddani, vsaki čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Odškodnina, ki jo bo dati, če se železnica odkupi, bodi v tem, da država namesto koncesionarjev prevzame, da jih sama plača, v §. 11. označeni prednostni zajem in pa kake drugačne po koncesionarjih z odobrilo državne uprave vzprejete hipotekarne zajme v zneskih, še ne poplačanih ob času odkupa, in pa da delniško glavnico, v kolikor bi ta še ne bila razdolžena v času odkupa, izplača v popolni imenski vrednosti v gotovini ali v državnih zadolžnicah.

Te zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju na dunajski borzi zaznamovali uradno o državnih zadolžnicah enake vrste.

2. Izplačavši v št. 1 predpisano odškodnino, pride država po odkupu železnic, in z dnem odkupa brez daljše odplate v bremen čisto, oziroma samo s še ne poplačanimi ostanki po odobrilo države vzprejetih зайmov obremenjeno last in v užitek tukaj dopuščenih železnic z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, v številu tudi vozila in gradivne zaloge in pa blagajniške zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in družbena postranska opravila, in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v kolikor niso le-ti že bili namenu primerno uporabljeni z odobrilo državne uprave.

3. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, kateri se mora zgoditi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniški podjetbi najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V ti izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniška podjetba, ki je predmet odkupa, in drugačni imovinski predmeti, kateri morajo, bodi si kot pritiklina železniške podjetbe, bodi si v poplačilo državnih terjatev vsled poroštvenega razmerja (§. 5.) ali iz drugih pravnih naslovov preiti na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniški podjetbi, eventualno s pridržkom poznejše izprave odkupne cene (št. 1), ki jo je ovedeti začasno, in s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

4. Državna uprava si pridržuje pravico, postaviti ob enem z vročbo odkupne izjave posebnega

komisarja, kateri mora paziti na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja in obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsaki prevzetbi novih dolžnosti, katere segajo čez mejo opravičnega obrata ali proizročujejo trajno obremenjenost.

5. Koncesionarji so dolžni, poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, kateri je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarji ne izpolnili te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez pritrditve koncesionarjev in brez sodnega posredovanja prevzeti fizično posest označenjenih imovinskih predmetov.

Pocenši s časom odkupa se bosta odkupljeni železnici obratovali za račun države, in potemtakem so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti donosi, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniški podjetbi, katera pak mora sama poravnati vse iz gradnje in obrata železnic do zgornjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgovce.

6. Država si pridržuje pravico, na podstavi odkupne izjave (št. 3) izvršiti vknjižbo državne lastninske pravice na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, kateri preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarji so dolžni, dati po zahtevanju državni upravi na razpolago pravne listine, katere bi bile morda potrebne ž njih strani.

§. 18.

Ko mine dopustilo in tistega dne, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščenih železnic in vse premične in nepremične pritikline, v številu tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in družbena postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v obsegu, povedanem v §. 17., št. 2.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se železnica odkupi (§. 17.), obdrže koncesionarji last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetbe, in pa kar bi imeli po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere so si koncesionarji sezidali ali pridobili sami po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§. 19.

Ako se napravi delniška družba, imej komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam

ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, ali pa kvarne javni koristi in finančni koristi poroščujoče države; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, precej si izprositi odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 20.

Ako bi se poleg vsega poprednjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici ali v zakonih naložene dolžnosti, se pridržuje državni upravi tudi pravica, poprijeti se zakonom primernih naredeb ter po okoliščinah izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Guttenberg s. r.